

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

נא.

עין משפט נר מצוה

סד א מיי פ"ז מהל'
עירובין הלכה ג סג
עין דלענין לא תושע' א"ח
סי' מט סעף יא:
ב [תושע' א"ח סי' שז
סעף א]:
ג [תושע' א"ח סי' שז
סעף א]:
סד ד מיי פ"ז מהל'
שנת הלכה זי סג
לאון סו טור ש"ע א"ח סי'
שנת סעף ז:

בזה יהו כ"ז שובתי שבת. פ"ה דגזי העברה ליכא למיתב פיאזת
אלא כה"ג שנתנין שיעור אלכסון דהא ליכא למימר זתן ריבוע
ועיגול ור' שמואל מפרש שמרביעין ד' אמות זרשות רביעין
ועולם ואם מעביר או זורק ממזרח למערב או ממזרח לדרום חייב
זד"א לחודיה ואם לאלכסונו של עולם
אינו חייב עד שזרוק או יעביר ד"א
ואלכסון ועמוד נמי זב"ה"ר גבוה ו'
(ט) ורחב ד' דענין נמי ד' על ד'
מרוכזים היינו כשמעמיד אלכסון
העמוד לאלכסון העולם אלז העמיד
האלכסון ממזרח למערב ומזפון לדרום
לא סגי זד' על ד' מרוכזות ועיר
עגולה נמי אמרינן זכ"כד מעבדין
(לקמן 97 טו.) למרבעה זריבוע עולם
ר"ת מפרש דלכל זד נותנין האלכסון
זמריקה וזב"העברה ונתחום שנת
ועמוד נמי זריך שיהא זו ששה פחות
ז' חומשין והא דמוכרי כלל דוכתא
ד' אמות היינו משום דנפיק מנייניה
האלכסון וזכ"כ דפ"ק זשנת (ד' טו.)
שהיא עגולה ואין לה אלכסון נקט
רחצה ו' דלי הוה נקט ד' הוה
שמעט דלא זעי אלכסון ול"ז דפ"אזת
זשנת ילפינן מערי הלויס והתא אין
נותנין פיאזת אלז לפיאזת העולם
דמוכח זכ"כד מעבדין (לקמן 97 טו.)
דקאמר נמלא מגרש רביע ט'
ואהיכא

והוא דני רהיט מעי. הא דקמני מתני' דלס סייס קנה שזימה זעיקרו
הוא דכי הוה רהיט מניי התא קודם שמתוך התא מהניא אמריה
ואי קני התא מניי למיזל זביתו זבנת: **השנה לו.** לילך עד זביתו אפילו
זמרוכה אלז לעיקרו הוה מניי זמרוכה הא הוה רהיט: **מסגי קלי.**
הולך מעט מעט: **דסזיל אחוה.**
אילן אחר היה נסמך עליו: **דפריק**
מריה מברגא. טוען פירות הרבה
ומוכרן ופורע מהן המס: **לא ידענא**
ליה. איני מכיר אותו אילן: **מוסר**
זשיסוה למכיר. אומר שזימתי עמך:
ולא היא. הא דלמך ליה משמיה
ד' יוסי יתמא דלא תניא ליה זשס ר'
יוסי אלז סתמא תניא ליה לעיל [ג.]:
ומשום הכי אמרה זשס רזי יוסי כי
היכי דליקבלה זמיניה: **ה"ג ולא היא**
לא תניא ליה כד' יוסי: נימוקו עמו.
זמסכת גיטין (97 טו.) מונה
זשזתן של חכמים ואמר ר"י נימוקו
עמו. ניס וקו דזר ישר כקו המשקולת:
אלו ד' אמות. ליואל חוץ לתחום:
מקום ממקום ומקום מניסה. פסוק
שנאמר זו מקום ולא נאמר זו ניסה
דנין אותו מפסוק אחר שנאמר זו
מקום וניסה כגון אל יאל איש
ממקומו דנין מושמתי לך מקום אשר
ינוס שמה^(ט) מה להלן כתיב ניסה אשר
ינוס אף מקרא דלל יאל איש
ממקומו מרזי זיה ניסה והוי כמאן
דכתיב זיה ניסה והדר דנין ניסה
מניסה וניסה מגבול כלומר דנין
ניסה זו שלל נאמר זו גבול מניסה
שנאמר זו גבול דכתיב^(ט) מגבול עיר
מקלטו אשר ינוס ומרזינן נמי זבאידך
ניסה דלל יאל איש ממקומו כאילו
כתיב זיה גבול והדר דנין גבול
מגבול וגבול ממחן דנין גבול זה שלל
נאמר זו חוץ מגבול שנאמר זו חוץ
שנאמר^(ט) ומלא אותו גואל הדם ממחן
לגבול ומרזינן חוץ מג"ש להאי גבול
דלל יאל איש ממקומו והדר דנין
האי חוץ ממחן דומדותם מחוץ לעיר
דכתיב זיה אלפים זאמה: **ושז**
הכהן וזא הכהן. זמורת כהניסי^(ט) שניה
זנגעני זמים. זשזוע של הסגר ראשון
כתיב [ויקרא יד] ושז הכהן יום השזיעי
וראה והנה פשה הנגע זקירות הזית

רבינו חננאל

אמר רבינו חננאל קודם
מיט תרוי האילן קודם
שקדש היום. והאי דקמני
והיה ידע שמא תחשך,
לביטו. אבל לאילן מצי
אזיל. אי נמי כי מסגי
קליל קליל אבל אי יהיט
מטי. פי' דקלא דסבילא,
דקל נפל על דקל אחר,
והיה ומסו והיה נקרא
דקלא דסביל אחוה.
דקלא דפריק מריה, היה
דקל גזול והיה עושה
פירות הרבה והיה בעליו
מוכרם. ופורע המס
המס ששעלי. הא דא"ל
דקלא דפריק מריה.
כלומר פודה בעליו מן
המס שעליו. הא דא"ל
רבה לרב יוסף משום
ד' יוסי, תניא ר' יוסי
או' [אם הוין שנים אחד
מכיר אילן או גדר או
מקום, והאחד אינו
שבייתו. מוסי שבייתו
למכיר, והמכיר אומר
תתא זשבייתו במקום
פלוגי. זו הברייתא לא
שנאה ר' יוסי אלז אמר
רבה משום ד' יוסי כדי
שיקבלוהו ממנו רב
יוסף, משום ד' יוסי
נימוקו עמו. מתני', אם
אינו מכיר או אם אינו
בקי בהלכות כ"י. הני
אלפים אמה היכא כתיבן.
דתיא שבו איש תחתי
אילו ארבע אמות. אל
מקום כתיב הכא אל
יצא איש ממקומו ביום
השביעי, וכתוב התם
ושמתי לך מקום אשר
ינוס שמה, מה זה מקום
שזו בו ניסה, אף זה
מקום [אילן] יש בו
כתיב [תוי כמו שכתוב
בו] ניסה. וילפינן ניסה
מניסה כתיב הכא ניסה
וכתיב התם ואם יצא יצא
ורוצת גבול עיר
מקלטו אשר ינוס שמה,
מה ניסה זו יש בה גבול
אף ניסה זו יש בה גבול.
וילף גבול מגבול, כתיב
הכא גבול, וכתוב התם
ומצא אותו גואל הדם
מחוץ לגבול עיר מקלטו,
וילף מחוץ למחון.
פאת קדמה אלפים באמה
ואת פאת גב אלפים
באמה וגו'. ואקשינן
אדילין מחוץ למחון
באלפים, גילף מחוץ
מחוצה אלף אמה סביב,
שני מקיר העיר וחוצה

מחוצה לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו' וגילף³ מקיר העיר וחוצה
אלף אמה דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מחוצה ומאי נפקא מינה⁴ הא תנא
דבי רבי ישמעאל⁴ ושב הכהן⁵ ובא הכהן⁵ זו היא שיבה זו היא ביאה הני
מילי היכא דליכא מידי דדמי ליה אבל היכא דליכא מידי דדמי ליה מדמי
ליה ילפינן: אלפים אמה עגולות: ורבי חנינא בן אנטיגנוס מה נפשך אי
אית ליה ג"ש פיאזת כתיבן אי לית ליה גזירה שוה אלפים אמה מנא
ליה לעולם אית ליה גזירה שוה ושאיני הכא דאמר קרא² זה יהיה להם
מגרשי הערים לזה אתה נתן פיאזת ואי אתה נתן פיאזת לשובתי שבת
ורבנן תני רב חניניה אומר כזה יהו כל שובתי שבת א"ר אחא בר יעקב
ד' המעביר ד"א ברה"ר אינו חייב עד שמעביר הן ואלכסונו א"ר פפא¹ בדיק לן
רבא עמוד ברשות הרבים גבוה ו' ורוחב ד' צריך הן ואלכסונו או לא
ואמרינן ליה לאו היינו דרב חניניה דתניא רב חניניה אומר כזה יהו כל
שובתי שבת: וזה הוא שאמרו העני מערב ברגליו אמר ר' מאיר אנו אין לנו
אלא עני וכו': אמר רב נחמן מחלוקת במקומו דר"מ סבר עיקר עירוב בפת
עני

אמר רבא והוא דכי רהיט לעיקרו מטי א"ל
אביי והא חשבה לו קתני חשבה לביתו אבל
לעיקרו של אילן מצי אזיל איכא דאמרי
אמר רבא חשבה לו כי מסגי קלי אביל
רהיט מטי רבה ורב יוסף הוה קא אזלי
באורחא א"ל רבה לרב יוסף תהא שבייתנו
תותי דיקלא דסביל אחוה ואמרי לה תותי
דיקלא דפריק מריה מברגא^(ט) (ידע ליה מר)
א"ל לא ידענא ליה אמר ליה סמוך עלי דתניא
ר' יוסי אומר^(ט) אם היו שנים אחד מכיר ואחד
שאינו מכיר זה שאינו מכיר מוסר שבייתו
למכיר זה שמכיר אומר תהא שבייתנו
במקום פלוני ולא היא לא תנא ליה^(ט) כר' יוסי
אלא כי היכי^(ט) דליקבל לה מנייה משום דר'
יוסי נימוקו עמו: אם אינו מכיר או שאינו בקי
וכו': הני אלפים אמה היכן כתיבן דתניא
י שבו איש תחתיו אלו² ארבע אמות אל יצא
איש ממקומו אלו² אלפים אמה מנא לן אמר
רב חסדא למדנו מקום ממקום ומקום מניסה
וגיטה מניסה וגיטה מגבול וגבול מגבול
וגבול מחוץ וחוץ מחוץ דכתיב² ומדותם

מחוצה לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו' וגילף³ מקיר העיר וחוצה
אלף אמה דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מחוצה ומאי נפקא מינה⁴ הא תנא
דבי רבי ישמעאל⁴ ושב הכהן⁵ ובא הכהן⁵ זו היא שיבה זו היא ביאה הני
מילי היכא דליכא מידי דדמי ליה אבל היכא דליכא מידי דדמי ליה מדמי
ליה ילפינן: אלפים אמה עגולות: ורבי חנינא בן אנטיגנוס מה נפשך אי
אית ליה ג"ש פיאזת כתיבן אי לית ליה גזירה שוה אלפים אמה מנא
ליה לעולם אית ליה גזירה שוה ושאיני הכא דאמר קרא² זה יהיה להם
מגרשי הערים לזה אתה נתן פיאזת ואי אתה נתן פיאזת לשובתי שבת
ורבנן תני רב חניניה אומר כזה יהו כל שובתי שבת א"ר אחא בר יעקב
ד' המעביר ד"א ברה"ר אינו חייב עד שמעביר הן ואלכסונו א"ר פפא¹ בדיק לן
רבא עמוד ברשות הרבים גבוה ו' ורוחב ד' צריך הן ואלכסונו או לא
ואמרינן ליה לאו היינו דרב חניניה דתניא רב חניניה אומר כזה יהו כל
שובתי שבת: וזה הוא שאמרו העני מערב ברגליו אמר ר' מאיר אנו אין לנו
אלא עני וכו': אמר רב נחמן מחלוקת במקומו דר"מ סבר עיקר עירוב בפת
עני

וכתיב זתריה וחללו את האזניים ואת הזית ואת האזניים ואת הזית ואת האזניים ואת הזית
זבית וגו' ונתן את הזית ותניא ופרח יכיל לא יאל טמא עד שיחזור ויפשה ת"ל זרעם ממארת [שס] זרעם ממארת [שס] ל"ג מה זרעם ממארת
האמורה זבגדים זימא את החור אע"פ שאינו פושה אף זרעם ממארת האמורה זבמים זימא את החור אע"פ שאינו פושה יכיל חור ופרח
זו זימא יאל טמא זנאמר ואם ישוב הנגע ונאמר ושז הכהן מה שיבה האמורה להלן זסוף שזוע אף שיבה האמורה כאן זסוף שזוע למדנו שנתן
לו שזוע אחר החליצה וק"ה וטיחה אס חור הנגע נותלו ואם לא חזר מטהרו אין לו אלז חולך וקוזה וטח ונותן שזוע אלז זפושא זשזוע של
הסגר ראשון מניין לנגע שעמד זעיניו זראשון שלל פשה והכהן לא חלך ולא קנה ולא טח והמתין שזוע שני ופשה זשזוע שני מניין שהוא חולך
וקוזה וטח ונותן לו שזוע ואינו נותלו מיד ת"ל [שס יד] וזא הכהן^(ט) והנה פשה וגו' וזע"ג דהאי קרא זמריה דלס ישוב הנגע כתיב דמשמע זנגע
החור קאי מפקינן ליה התא מהאי משמעות ומרזינן מנייה לנגע החור וזע"ג פ שלל פשה והאי וזא הכהן וראה והנה פשה דמשמע זעניו פשיין
מוקמינן ליה זנגע שעמד זראשון ופשה זשני וזע"ג דכתיב מנייה חור הנגע זמריה ילף זג"ש נאמר כלן זפשה זשני וזא הכהן ונאמר זפשה זראשון
ושז הכהן^(ט) היא שיבה היא כיון דשיבה זביאה חלה מילתא היא דמרייהו משמע עבד זמיתו לזית המנוגע ליינין גזירה שוה מנייהו:
אי איה ליה ג"ש דלמא שזיבה וחון מחוץ לראמה לעיל: **פיאזת כתיב.** דכתיב פשת^(ט) גב זפחת משמע מרוכז: **הן ואלכסונו.** ד"א וט'
חומשי אמה דלמך כה יהיו כל שזבתי שבת פיאזת מן להן וגזי העברה ליכא למיתב פיאזת אלז כי האי גוונא שנתנין להן שיעור אלכסון דהא
ליכא למימר זהו רבוע ועיגול: **זדיק לן.** מנסה אותנו: **מי זעינין הן ואלכסונו.** שיהא רחב ד' זריבוע שמוכל למלאו זו אלכסון דדבר עגול אין
לו אלכסון: **מחוקקת במקומו גרסינן זיו"ד.** מחלוקת דר' מאיר ור' יהודה דקא שרי ר' יהודה אפילו לעשר למערב זברגליו זאומר שזימתי זמקומו.
וזהו שאמרו דמנתי' לקמן [ע"ז] מפרש אהיכא קאי אי אמכיר אילן דקמני דלמך שזימתי זמקום פלוני או אילינו זקי דקמני דלמך שזימתי זמקומו:

(א) רש"ל מ"ג (3) [מוספתא
פי"ג ר"י ע"ש לעיל ג.]:
(א) [זמנא] פי"ג ר"י א"ח
לדיה ר' יוסי אומר לא הוי
שמי' וכו' (ד' ע"י מ"א סי'
קט, ט) מה כז' [נומא]:
יבמות ז' גזר. ז' מכות יג:
הריות ז' מנחות ז'
זכורות ז' חולין פ"ה,
(1) [פסחים נה:] מ"ק יג.
זמזור ספ"ג נדרים ז' מנחות
ז' חולין ק"ג, (1) ז' זיל'
ל' [שמות ז'] (1) [שס]
(ט) [מגדל לה] (1) [שס]
(ט) [מלועז פשה] (1) [ג' נפי]
גירס' דש"ל ושז הכהן ס"ד
ואחרי מ"ה היא שיבה כ"י,
(ט) [זיל' קממא] (1) [נוע']
מוס' יומא טו. ד"ה וטבן
וכו'.

תורה אור השלם

1. ראו ב' ז' נתן לבם
השקב על זן הדיא נתן
לבם ביום הששי לתם
ויקם שבו איש תחתי
אל יצא איש ממקומו
ביום השביעי:

שמות טו כ"ט
2. ומדותם מחוץ לעיר
את פאת קדמה אלפים
באמה ואת פאת גב
אלפים באמה ואת פאת
ז' אלפים באמה ואת
פאת זפון אלפים באמה
והעיר בתוך זה יהיה
לקם מגרשי הערים:

במדב"ה ה
3. ומגרשי הערים אשר
תתנו לקלום מקיר העיר
והוצה אלף אמה סביב:
במדב"ה ד
4. ושב בתוך היום
השביעי וראה הדיא
פשה הנגע בקירת
הבית: וירא יד לט
5. ובא בתוך וראה והנה
פשה הנגע בבית זרעת
ממארת הוא בבית שמיא
הוא: וירא יד מר

הגהות הב"ח

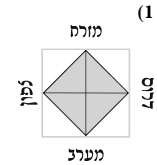
(א) רש"י ד"ה ושז הכהן
וכי מ"ל וזא הכהן וראה
הנה: (ט) תו"ח סוף כו'
גבוה עשרה ורחב ארבעה
דסגי נמי בארבעה על
ארבעה וכי אלז העמוד
האלכסון העמוד ממזרח
למערב ומזפון: (סוה 1)

מוסף רש"י

נימוקו עמו. טעמיו
ולאוותיו עמו (ב"ב טד)
טעמי ראוותיו מיאל לו ככל
מקום, כתיב גיטין (סו.)
מני שזתן של הממס וכו'
שזנו של ר' יוסי (ע"ד)
ד' א': פירושו עמו, למה
טעם לכל זכריו, שהיה
מיישב את זכריו (גיטין טו.)
א': טעמה, שהיה זמנא
טעם לזכרו כל יצא
(בבב"ה ז') אל יצא
איש ממקומו אלו
אלפים אמה. על תחום
שנת, ולא זמפוש, שאין
תחומין אלז מדעני
סופרים ועיקרו של מחוקק
על לוקמי נתן נאמר (שם טו כט.) זו היא שיבה זו היא ביאה. לזון גורא שוה זה מהו (יומא ז') מכות יג.) כלומר ילפינן
גורא שוה משיבה לזיאה כמו דזון מרייהו שיבה או מרייהו זיאה (נדה כב.) דלע"ג דלא דמו קלא ללדי, כיון דמרייהו
זבזאת כזן משמעו זיינין זכו גו"ש (יבמות ז'). בדיק לן. מנסה אותנו אס נדע להסיי (חולין ק"ג.)

אלף אמה סביב. ורחינן דנין מחוץ ממחוצה ואין דנין מחוץ ממחוצה. אקשינן על ר' חנינא בן אנטיגנוס דתיא במתני'
אלפים אמה לכל רוח עגולות. מה נפשך אי בגזירה שוה גמר להני אלפים אמה, מרוכזות הוה ליה למימר דהא
בקרא פאת כתיב. פי' פאת קדמה ופאת גב ופאת ז' ופאת זפון ולא משכחת לה פיאזת אלז (בבב"ה).
ואי לא גמיר גזירה [שנת] אלפים תחום שבת מנא ליה. ופרקינן לעולם גמיר גזירה שוה ושאיני מנשר עני הלויס
דכתיב בהו זה יהיה לכם מגרשי הערים. כלומר לזה אתה נתן פיאזת ונעושה אותן מרוכזות ואי אתה נתן פיאזת לשובתי שבת דגמיר מנייה. ורבנן דבעי מרוכזות סבירי כדתיא רב חנינה זה יהיה לכם כזה יהיו כל שובתי שבת. פי'
רבנן סבירי פיאזת הן הווית. ויקימא לן כל אמתא זריבועא אמתא ותר' חומשי באלכסונו, הלך ד' אמות שאמרו חכמים הן המש אמות ושלישה חומשי אמה. וכן למידת ד' אלפים אמות תחום שבת. אמר רב אחא בר יעקב המעביר
ארבע אמות ברשות הרבים אינו חייב עד שיעביר ארבע אמות ואלכסונו שותן שש אמות פחות שני חומשין. אמר רב פפא בדיק לן רבא (עמוד) [עמוד] ברשות הרבים גבוה ו' ורחב ד' מי בעינן הן ואלכסונו אי לא ואמר לן לאו
היינו דתיא רב חנינא כזה יהיו כל שובתי שבת. מתני' זה שאמרו העני מערב ברגליו ר' מאיר אומר אין לנו אלא העני. ר' יהודי אומר אחד עני ואחד עשיר. לא אמרו מערפיך אלא להקל על העשיר כו'. אמר רב נחמן מחלוקת במקומו

אלף אמה סביב. ורחינן דנין מחוץ ממחוצה ואין דנין מחוץ ממחוצה. אקשינן על ר' חנינא בן אנטיגנוס דתיא במתני'
אלפים אמה לכל רוח עגולות. מה נפשך אי בגזירה שוה גמר להני אלפים אמה, מרוכזות הוה ליה למימר דהא
בקרא פאת כתיב. פי' פאת קדמה ופאת גב ופאת ז' ופאת זפון ולא משכחת לה פיאזת אלז (בבב"ה).
ואי לא גמיר גזירה [שנת] אלפים תחום שבת מנא ליה. ופרקינן לעולם גמיר גזירה שוה ושאיני מנשר עני הלויס
דכתיב בהו זה יהיה לכם מגרשי הערים. כלומר לזה אתה נתן פיאזת ונעושה אותן מרוכזות ואי אתה נתן פיאזת לשובתי שבת דגמיר מנייה. ורבנן דבעי מרוכזות סבירי כדתיא רב חנינה זה יהיה לכם כזה יהיו כל שובתי שבת. פי'
רבנן סבירי פיאזת הן הווית. ויקימא לן כל אמתא זריבועא אמתא ותר' חומשי באלכסונו, הלך ד' אמות שאמרו חכמים הן המש אמות ושלישה חומשי אמה. וכן למידת ד' אלפים אמות תחום שבת. אמר רב אחא בר יעקב המעביר
ארבע אמות ברשות הרבים אינו חייב עד שיעביר ארבע אמות ואלכסונו שותן שש אמות פחות שני חומשין. אמר רב פפא בדיק לן רבא (עמוד) [עמוד] ברשות הרבים גבוה ו' ורחב ד' מי בעינן הן ואלכסונו אי לא ואמר לן לאו
היינו דתיא רב חנינא כזה יהיו כל שובתי שבת. מתני' זה שאמרו העני מערב ברגליו ר' מאיר אומר אין לנו אלא העני. ר' יהודי אומר אחד עני ואחד עשיר. לא אמרו מערפיך אלא להקל על העשיר כו'. אמר רב נחמן מחלוקת במקומו

1
מזרח
ערב
אלף אמה